

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ 817 (1993) ΚΑΙ 845 (1993), ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ 1995, ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Το Πρώτο Μέρος, η Ελληνική Δημοκρατία (το «Πρώτο Μέρος») και το Δεύτερο Μέρος, που έγινε δεκτό στα Ηνωμένα Έθνη σύμφωνα με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993 (το «Δεύτερο Μέρος»), αναφερόμενα από κοινού ως «τα Μέρη»,

- Υπενθυμίζοντας τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη («ΟΑΣΕ») και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης,
- Καθοδηγούμενα από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και της αξιοπρέπειας,
- Δεσμευόμενα από τις διατάξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα εκείνες που αναφέρονται στην υποχρέωση των Κρατών να απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε Κράτους,
- Υπογραμμίζοντας την πλήρη δέσμευσή τους στις αρχές του απαραβίαστου των συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών όπως έχουν ενσωματωθεί στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του 1975,
- Επιβεβαιώνοντας το υφιστάμενο σύνορο μεταξύ τους, ως ένα διαρκές διεθνές σύνορο,
- Συμφωνώντας απόλυτα για την ανάγκη ενίσχυσης της ειρήνης, της σταθερότητας, της ασφάλειας και την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας στη Νοτιανατολική Ευρώπη,
- Επιθυμώντας να ενισχύσουν ένα κλίμα εμπιστοσύνης και καλών γειτονικών σχέσεων στην περιοχή, να θέσουν μόνιμα τέλος σε οιοδήποτε εχθρικές συμπεριφορές που τυχόν επιμένουν και συμφωνώντας για την ανάγκη να απέχουν από κάθε είδος αλυτρωτισμό και αναθεωρητισμό,
- Υπενθυμίζοντας την υποχρέωσή τους, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το Διεθνές Δίκαιο, να μην παρεμβαίνουν, με οιοδήποτε πρόσχημα ή τρόπο στις εσωτερικές υποθέσεις και στη δικαιοδοσία του άλλου,

- **Υπογραμμίζοντας** επίσης τη σημασία της ανάπτυξης φιλικών σχέσεων μεταξύ των Κρατών και της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
- **Επιλύοντας** τις διαφορές σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας 817 (1993) της 7^{ης} Απριλίου 1993 και 845 (1993) της 18^{ης} Ιουνίου 1993, καθώς και το Άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1995 με αξιοπρεπή και ουσιαστικό τρόπο, έχοντας κατά νου τη σπουδαιότητα του ζητήματος και τις ευαισθησίες κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους,
- **Λαμβάνοντας υπόψη** την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993,
- **Λαμβάνοντας υπόψη** την Ενδιάμεση Συμφωνία, το Μνημόνιο περί Πρακτικών Μέτρων της 13^{ης} Οκτωβρίου 1995, που υπεγράφη στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας, το Μνημόνιο για την αμοιβαία εγκαθίδρυση Γραφείων Συνδέσμων στα Σκόπια και στην Αθήνα της 20^{ης} Οκτωβρίου 1995 καθώς επίσης και τη διαδικασία των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης («ΜΟΕ»),
- **Τονίζοντας** την ισχυρή βούλησή τους για αμοιβαία φιλία, καλή γειτονία και εταιρική σχέση συνεργασίας,
- **Δεσμευόμενα** να ενισχύσουν, να διευρύνουν και να εμβαθύνουν τις διμερείς τους σχέσεις και να θέσουν σταθερά θεμέλια για την εδραίωση και τον σεβασμό των καλών γειτονικών σχέσεων και για την ανάπτυξη της συνολικής διμερούς τους συνεργασίας,
- **Επιδιώκοντας** να ενισχύσουν και να διευρύνουν τη διμερή συνεργασία και να την αναβαθμίσουν στο επίπεδο μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης στους τομείς της γεωργίας, της πολιτικής προστασίας, της άμυνας, της οικονομίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, των πολιτικών σχέσεων, του τουρισμού, του εμπορίου, της διασυννοριακής συνεργασίας και των μεταφορών, επωφελούμενα από τα υπάρχοντα ΜΟΕ,

Συμφώνησαν ως ακολούθως :

ΜΕΡΟΣ 1

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ, ΤΩΝ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΛΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 1

1. Η παρούσα Συμφωνία είναι τελική και από τη θέση της σε ισχύ τερματίζει την Ενδιάμεση Συμφωνία μεταξύ των Μερών που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 13 Σεπτεμβρίου 1995.

2. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ως δεσμευτικό το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων που διεξήχθησαν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στις οποίες και τα δύο Μέρη έχουν δεσμευθεί κατ' εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993) καθώς επίσης και της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995.
3. Σε συνέχεια αυτών των διαπραγματεύσεων έχουν γίνει αμοιβαίως αποδεκτά και συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:
- α) Το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας», το οποίο θα είναι το συνταγματικό όνομα του Δεύτερου Μέρους και θα χρησιμοποιείται *erga omnes*, όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία. Το σύντομο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Βόρεια Μακεδονία».
- β) Η ιθαγένεια του Δεύτερου Μέρους θα είναι Μακεδονική/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, όπως αυτή θα εγγράφεται σε όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα.
- γ) Η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους θα είναι η «Μακεδονική γλώσσα», όπως αναγνωρίστηκε από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων, που διεξήχθη στην Αθήνα το 1977, και περιγράφεται στο Άρθρο 7 (3) και (4) της παρούσας Συμφωνίας.
- δ) Οι όροι «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» έχουν την έννοια που αποδίδεται στο Άρθρο 7 της παρούσας Συμφωνίας.
- ε) Οι κωδικοί χώρας για τις πινακίδες αυτοκινήτων του Δεύτερου Μέρους θα είναι NM και NMK. Για όλους τους άλλους σκοπούς, κωδικοί χώρας παραμένουν οι MK και MKD, όπως επισήμως αποδόθηκαν από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ΔΟΤ).
- ζ) Ο επιθετικός προσδιορισμός για το Κράτος, τα επίσημα όργανά του, και τις άλλες δημόσιες οντότητες θα ευθυγραμμίζεται με το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους ή το σύντομο όνομα, ήτοι, «της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας» ή «της Βόρειας Μακεδονίας». Άλλες χρήσεις επιθέτου, περιλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται σε ιδιωτικές οντότητες και δρώντες, που δεν έχουν σχέση με το Κράτος και τις δημόσιες οντότητες, δεν έχουν συσταθεί με νόμο και δεν απολαμβάνουν οικονομικής υποστήριξης από το Κράτος για δραστηριότητες στο εξωτερικό, δύνανται να ευθυγραμμίζονται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Η χρήση επιθέτου για δραστηριότητες δύνανται να ευθυγραμμίζεται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Τούτο δεν επηρεάζει τη διαδικασία που καθιερώθηκε με το Άρθρο 1 (3) (θ) και τα σύνθετα ονόματα των πόλεων που υφίστανται κατά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας Συμφωνίας.

η) Το Δεύτερο Μέρος θα υιοθετήσει το «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» ως το επίσημο όνομά του και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) μέσω της εσωτερικής του διαδικασίας του που είναι και δεσμευτική και αμετάκλητη, και συνεπάγεται την τροποποίηση του Συντάγματος όπως συμφωνήθηκε στην παρούσα Συμφωνία.

θ) Σε σχέση με τα προαναφερόμενα όνομα και ορολογίες στις εμπορικές ονομασίες (commercial names), τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (trademarks και brand names), τα Μέρη συμφωνούν να υποστηρίξουν και να ενθαρρύνουν τις επιχειρηματικές κοινότητες τους να θεσμοθετήσουν έναν ειλικρινή, δομημένο και με καλή πίστη διάλογο, στο πλαίσιο του οποίου θα επιδιώξουν και θα βρουν αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις στα θέματα που πηγάζουν από τις εμπορικές ονομασίες (commercial names), τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (trademarks και brand names), και όλα τα σχετικά ζητήματα σε διμερές και διεθνές επίπεδο. Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων προνοιών, θα δημιουργηθεί μία διεθνής ομάδα ειδικών η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους των δύο Κρατών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ») με την κατάλληλη συνεισφορά των Ηνωμένων Εθνών και του ΔΟΤ. Αυτή η ομάδα ειδικών θα συγκροτηθεί εντός του 2019 και θα ολοκληρώσει την εργασία της εντός τριών ετών. Τίποτα στο Άρθρο 1 (3) (θ) δεν θα επηρεάσει την παρούσα εμπορική χρήση μέχρις ότου εξευρεθεί αμοιβαία συμφωνία όπως προβλέπεται σε αυτό το υπο-τιμήμα.

4. Με την υπογραφή της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα προβούν στα ακόλουθα βήματα:

α) Το Δεύτερο Μέρος, χωρίς καθυστέρηση, θα καταθέσει τη Συμφωνία στο Κοινοβούλιό του για κύρωση.

β) Σε συνέχεια της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Δεύτερο Μέρος θα γνωστοποιήσει στο Πρώτο Μέρος ότι το Κοινοβούλιό του έχει κυρώσει τη Συμφωνία.

γ) Το Δεύτερο Μέρος, εφόσον το αποφασίσει, θα διεξάγει δημοψήφισμα.

δ) Το Δεύτερο Μέρος θα ξεκινήσει τη διαδικασία των συνταγματικών τροποποιήσεων όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία.

ε) Το Δεύτερο Μέρος θα ολοκληρώσει *in toto* τις συνταγματικές τροποποιήσεις έως το τέλος του 2018.

ζ) Μόλις το Δεύτερο Μέρος γνωστοποιήσει την ολοκλήρωση των προαναφερόμενων συνταγματικών τροποποιήσεων και όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει χωρίς καθυστέρηση την παρούσα Συμφωνία.

5. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) σε όλους τους σχετικούς διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και fora, περιλαμβανομένων όλων των συναντήσεων και αλληλογραφίας, και σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους με όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών.
6. Ειδικότερα, από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα:
 - α) Γνωστοποιήσει σε όλους τους διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και fora στους οποίους είναι μέλος ότι τέθηκε σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, και θα ζητήσει όλοι αυτοί οι Οργανισμοί, θεσμοί και fora στο εξής να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς. Και τα δύο Μέρη επίσης θα αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) σε όλες τις επικοινωνίες τους προς, με και εντός αυτών των Οργανισμών, θεσμών και fora.
 - β) Γνωστοποιήσει σε όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και θα ζητήσει από αυτά να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και όλους τους σκοπούς, περιλαμβανομένων όλων των διμερών σχέσεων τους και επικοινωνιών.
7. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 1(9) και (10), οι όροι «Μακεδονία», «Δημοκρατία της Μακεδονίας», «ΠΓΔ της Μακεδονίας», «ΠΓΔ Μακεδονίας» σε μεταφρασμένη ή αμετάφραστη εκδοχή, καθώς και το προσωρινό όνομα «η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας» και το ακρωνύμιο «πΓΔΜ» θα σταματήσουν να χρησιμοποιούνται για να αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σε οιοδήποτε επίσημο πλαίσιο.
8. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 1(9) και (10), τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς *erga omnes*, ήτοι, εσωτερικά, σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους και σε όλους τους περιφερειακούς και διεθνείς Οργανισμούς και θεσμούς.
9. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος χωρίς καθυστέρηση σύμφωνα με τη χρηστή διοικητική πρακτική θα πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι αρμόδιες Αρχές της χώρας στο εξής εσωτερικά να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) της παρούσας Συμφωνίας σε όλα τα νέα επίσημα έγγραφα, αλληλογραφία και συναφές υλικό.
10. Σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα των υφιστάμενων εγγράφων και υλικού που εκδόθηκαν από τις Αρχές του Δεύτερου Μέρους, τα Μέρη συμφωνούν ότι θα υπάρξουν δύο μεταβατικές περίοδοι, μία «τεχνική» και μία «πολιτική»:

α) Η «τεχνική» μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα επίσημα έγγραφα και υλικό της Δημόσιας Διοίκησης του Δεύτερου Μέρους για διεθνή χρήση και εκείνα για εσωτερική χρήση που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εξωτερικό. Αυτά τα έγγραφα και υλικό θα ανανεώνονται σύμφωνα με το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας εντός πέντε ετών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το αργότερο.

β) Η «πολιτική» μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα έγγραφα και υλικό αποκλειστικά για εσωτερική χρήση στο Δεύτερο Μέρος. Η έκδοση των εγγράφων και υλικού που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) θα ξεκινά στο άνοιγμα κάθε διαπραγματευτικού κεφαλαίου της ΕΕ στο συναφές πεδίο, και θα ολοκληρωθεί εντός πέντε ετών από τότε.

11. Οι διαδικασίες για την ταχεία τροποποίηση του Συντάγματος του Δεύτερου Μέρους, προκειμένου να υλοποιηθούν πλήρως οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, θα ξεκινήσουν με την κύρωση της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιό του ή σε συνέχεια δημοψηφίσματος, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει να το διεξαγάγει.
12. Το όνομα και οι ορολογίες όπως αναφέρονται στο Άρθρο 1 της παρούσας Συμφωνίας θα ενσωματωθούν στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους. Η αλλαγή αυτή θα γίνει *en bloc* με μία τροποποίηση. Κατ' εφαρμογή αυτής της τροποποίησης, το όνομα και οι ορολογίες θα αλλάξουν αντιστοίχως σε όλα τα άρθρα του Συντάγματος. Επιπροσθέτως, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες τροποποιήσεις του Προοιμίου, του Άρθρου 3 και του Άρθρου 49, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος.
13. Σε περίπτωση σφαλμάτων, λαθών, παραλείψεων στην ορθή αναφορά του ονόματος και των ορολογιών που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας στο πλαίσιο των διεθνών, πολυμερών και περιφερειακών Οργανισμών, θεσμών, αλληλογραφίας, συναντήσεων και fora καθώς και σε όλες τις διμερείς σχέσεις του Δεύτερου Μέρους με τρίτα Κράτη και οντότητες, οιοδήποτε από τα Μέρη δύναται να ζητήσει την άμεση διόρθωσή τους και την αποφυγή παρόμοιων σφαλμάτων στο μέλλον.

ΑΡΘΡΟ 2

1. Το Πρώτο Μέρος συμφωνεί να μην αντιταχθεί στην υποψηφιότητα ή την ένταξη του Δεύτερου Μέρους, υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας, σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς, όπου το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.

2. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώκει ένταξη σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας.
3. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας κατ' εφαρμογήν του Άρθρου 1 αυτής, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει οποιαδήποτε Συμφωνία εισδοχής του Δεύτερου Μέρους σε διεθνείς Οργανισμούς, στους οποίους το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.
4. Ειδικότερα αναφορικά με τις διαδικασίες ενσωμάτωσης του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ και τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO), τα ακόλουθα θα ισχύσουν:
 - α. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώξει ένταξη στο NATO και την ΕΕ υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσας Συμφωνίας. Η ένταξη στο NATO και την ΕΕ θα λάβει χώρα υπό το ίδιο όνομα και ορολογίες.
 - β. Με τη λήψη της γνωστοποίησης της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος χωρίς καθυστέρηση :
 - (i) θα γνωστοποιήσει στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της ΕΕ ότι υποστηρίζει την έναρξη των ενταξιακών στην ΕΕ διαπραγματεύσεων του Δεύτερου Μέρους υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσας Συμφωνίας.
 - (ii) θα γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα του NATO ότι υποστηρίζει να απευθυνθεί από το NATO προς το Δεύτερο Μέρος πρόσκληση ένταξης. Η εν λόγω υποστήριξη εκ μέρους του Πρώτου Μέρους τελεί υπό τους όρους, πρώτον, της έκβασης δημοψηφίσματος συνάδουσας με την παρούσα Συμφωνία, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και, δεύτερον, της ολοκλήρωσης των συνταγματικών τροποποιήσεων, που προβλέπονται στην παρούσα Συμφωνία. Με τη λήψη της γνωστοποίησης από το Δεύτερο Μέρος αναφορικά με την ολοκλήρωση όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, περιλαμβανομένου ενδεχόμενου εθνικού δημοψηφίσματος με έκβαση συνάδουσα με την παρούσα Συμφωνία και με την ολοκλήρωση των τροποποιήσεων στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει το Πρωτόκολλο για την ένταξη του Δεύτερου Μέρους στο NATO. Η εν λόγω κυρωτική διαδικασία θα ολοκληρωθεί μαζί με τη διαδικασία κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 3

1. Τα Μέρη δια της παρούσας επιβεβαιώνουν το υφιστάμενο κοινό τους σύνορο ως ισχυρό και απαραβίαστο διεθνές σύνορο. Κανένα από τα Μέρη δεν θα εκφράσει ή υποστηρίξει οιοσδήποτε διεκδικήσεις για οιοδήποτε τμήμα της επικράτειας του

άλλου Μέρους ή διεκδικήσεις για αλλαγή στο υφιστάμενο κοινό τους σύνορο. Επιπροσθέτως, κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίξει οιοσδήποτε παρόμοιες διεκδικήσεις που μπορεί να εγερθούν από οιοδήποτε τρίτο μέρος.

2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να σέβεται την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίξει οιοσδήποτε δράσεις οιοδήποτε τρίτου μέρους που βάζουν κατά της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας του άλλου Μέρους.
3. Τα Μέρη θα απέχουν, σύμφωνα με τους στόχους και τις Αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, από την απειλή ή χρήση βίας, περιλαμβανομένης της απειλής ή χρήσης βίας που αποσκοπεί στην παραβίαση του υφισταμένου κοινού συνόρου τους.
4. Τα Μέρη δεσμεύονται να μην επιχειρούν, υποκινούν, υποστηρίζουν και/ ή ανέχονται οιοσδήποτε πράξεις ή δραστηριότητες μη φιλικού χαρακτήρα κατά του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα επιτρέπει να χρησιμοποιείται η επικράτειά του κατά του άλλου Μέρους από οιοδήποτε τρίτο κράτος, Οργανισμό, ομάδα ή άτομο που προβαίνει ή αποπειράται να προβεί σε ανατρεπτικές, αποσχιστικές δράσεις ή δράσεις ή δραστηριότητες που απειλούν καθ' οιοδήποτε τρόπο την ειρήνη, τη σταθερότητα ή την ασφάλεια του άλλου Μέρους. Έκαστο Μέρος θα κοινοποιεί άμεσα στο άλλο Μέρος οιοδήποτε πληροφορία κατέχει αναφορικά με οιοσδήποτε παρόμοιες πράξεις ή προθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 4

1. Έκαστο Μέρος δια της παρούσης αναλαμβάνει τη δέσμευση και επίσημα δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμά του, όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον, μπορεί ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι αποτελεί ή θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για οποιαδήποτε διεκδίκηση οιοσδήποτε περιοχής δεν περιλαμβάνεται στα υφιστάμενα διεθνή του σύνορα,
2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να μην προβαίνει σε ή επιτρέπει οιοσδήποτε αλυτρωτικές δηλώσεις και δεν θα υιοθετεί οιοσδήποτε παρόμοιες δηλώσεις από εκείνους που φέρονται να δρουν για λογαριασμό ή για το συμφέρον του Μέρους,
3. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται δια της παρούσης και επίσημα δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμά του όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον, μπορεί ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι αποτελεί ή θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους σε οιοδήποτε μορφή και για οιοδήποτε λόγο, περιλαμβανομένης της προστασίας του καθεστώτος και των δικαιωμάτων οιοσδήποτε προσώπων δεν είναι πολίτες του.

ΑΡΘΡΟ 5

1. Κατά τη διεξαγωγή των υποθέσεών τους τα Μέρη θα καθοδηγούνται από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και το κράτος δικαίου, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, την Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών², τη Διεθνή Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων³, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού⁴, την Τελική Πράξη του Ελσίνκι, το Κείμενο της Συνάντησης της Κοπεγχάγης για την Ανθρώπινη Διάσταση της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ) την Χάρτα των Παρισίων για μια Νέα Ευρώπη και άλλες διεθνείς συμφωνίες και πράξεις στις οποίες είναι συμβαλλόμενα μέρη και τα δύο Μέρη.
2. Καμία από τις διατάξεις των κειμένων που παρατίθενται στην ανωτέρω παράγραφο 1 δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα οποιοδήποτε δικαίωμα σε κανένα Μέρος για δράση αντίθετη προς τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών.

ΑΡΘΡΟ 6

1. Με στόχο την ενίσχυση των φιλικών διμερών σχέσεων κάθε Μέρος θα λάβει αμέσως αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να απαγορεύσει εχθρικές δραστηριότητες, ενέργειες ή προπαγάνδα από κρατικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες αμέσως ή εμμέσως ελεγχόμενες από το κράτος και για την πρόληψη δραστηριοτήτων που πιθανόν να υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό εναντίον του άλλου Μέρους. Εάν συμβούν τέτοιου είδους δραστηριότητες, τα Μέρη θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα.
2. Έκαστο Μέρος θα λάβει αμελλητί αποτελεσματικά μέτρα για να αποθαρρύνει και να αποτρέπει την εκδήλωση πράξεων από ιδιωτικούς φορείς που πιθανόν υποδαυλίζουν την βία, το μίσος ή την εχθρότητα εναντίον του άλλου μέρους. Εάν ένας ιδιωτικός φορέας στο έδαφος ενός Μέρους εμπλακεί σε τέτοιου είδους

¹ Ηνωμένα Έθνη, *Επίσημα Αρχεία της Γενικής Συνέλευσης, Τρίτη Σύνοδος, Μέρος Ι, σελ. 71*

² Ηνωμένα Έθνη, *Συλλογή Συνθηκών, τόμος 213, σελ. 221*

³ *Ibid*, τόμος 660, σελ. 195

⁴ *Ibid*, τόμος 1577, Αρ. Ι-27531

δραστηριότητες χωρίς να το γνωρίζει αυτό το Μέρος, αυτό το Μέρος, μόλις λάβει γνώση αυτών των ενεργειών, θα λάβει αμελλητί όλα τα απαραίτητα μέτρα που του παρέχει ο νόμος.

3. Έκαστο Μέρος θα αποτρέπει και θα αποθαρρύνει ενέργειες, περιλαμβανομένων των προπαγανδιστικών, από ιδιωτικούς φορείς που πιθανόν υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό ενάντια στο άλλο Μέρος.

ΑΡΘΡΟ 7

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η εκατέρωθεν αντίληψή τους ως προς τους όρους «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά.
2. Αναφορικά με το Πρώτο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα.
3. Αναφορικά με το Δεύτερο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται η επικράτεια, η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά τους, με τη δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά, διακριτώς διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στο Άρθρο 7(2).
4. Το Δεύτερο Μέρος σημειώνει ότι η επίσημη γλώσσα του, η Μακεδονική γλώσσα, ανήκει στην ομάδα των Νότιων Σλαβικών γλωσσών. Τα Μέρη σημειώνουν ότι η επίσημη γλώσσα και τα άλλα χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους.
5. Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 8

1. Εάν οιοδήποτε από τα Μέρη πιστεύει ότι ένα ή περισσότερα σύμβολα τα οποία συνιστούν μέρος της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του χρησιμοποιείται από το άλλο Μέρος, θα θέσει υπ' όψιν του άλλου Μέρους τη χρήση την οποία επικαλείται, και το άλλο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες

για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.

2. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα επανεξετάσει το καθεστώς των μνημείων, δημόσιων κτιρίων και υποδομών στην επικράτειά του, και στο μέτρο που αυτά αναφέρονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην αρχαία Ελληνική ιστορία και πολιτισμό που συνιστούν αναπόσπαστο συστατικό της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του Πρώτου Μέρους, θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.
3. Το Δεύτερο Μέρος δεν θα χρησιμοποιήσει ξανά καθ' οιονδήποτε τρόπο και σε όλες τις μορφές του το σύμβολο που πριν απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στην αφαίρεση του συμβόλου που απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του από όλους τους δημόσιους χώρους και δημόσιες χρήσεις στην επικράτειά του. Αρχαιολογικά τεχνουργήματα δεν εντάσσονται στο πεδίο αυτής της πρόνοιας.
4. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται από τις συστάσεις της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων σε σχέση με τη χρήση των επίσημων γεωγραφικών ονομάτων και τοπωνυμίων στην επικράτεια του άλλου Μέρους δίδοντας με αυτόν τον τρόπο προτεραιότητα στη χρήση των ενδωνύμων έναντι των εξωνύμων.
5. Εντός ενός μηνός από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, τα Μέρη θα συγκροτήσουν με ανταλλαγή διπλωματικών διακοινώσεων, στη βάση της ισότητας, μία Κοινή Διεπιστημονική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων σε ιστορικά, αρχαιολογικά και εκπαιδευτικά θέματα, για να εξετάσει την αντικειμενική, επιστημονική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων βασισμένη σε αυθεντικές, στοιχειοθετημένες και επιστημονικά στέρεες ιστορικές πηγές και αρχαιολογικά ευρήματα. Οι εργασίες της Επιτροπής θα τελούν υπό την επίβλεψη των Υπουργείων Εξωτερικών των Μερών σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες εθνικές αρχές. Η Επιτροπή θα εξετάσει και, εφόσον θεωρήσει κατάλληλο, θα αναθεωρήσει οιαδήποτε σχολικά εγχειρίδια και βοηθητικό σχολικό υλικό όπως χάρτες, ιστορικούς άτλαντες, οδηγούς διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται σε έκαστο από τα Μέρη, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της ΟΥΝΕΣΚΟ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θέσει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα ώστε να διασφαλισθεί ότι σε έκαστο από τα Μέρη κανένα σχολικό εγχειρίδιο ή βοηθητικό σχολικό υλικό σε χρήση τη χρονιά μετά την υπογραφή της παρούσης Συμφωνίας δεν περιέχει αλυτρωτικές/αναθεωρητικές αναφορές. Η Επιτροπή επίσης θα εξετάσει οιασδήποτε νέες εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων και βοηθητικού σχολικού υλικού όπως προβλέπεται σε αυτό το Άρθρο. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει τακτικά, τουλάχιστον

δύο φορές ετησίως, και θα υποβάλει μία Ετήσια Έκθεση για τις δραστηριότητες και τις συστάσεις της προκειμένου να εγκριθούν από το Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας, όπως αυτό θα συσταθεί κατ' εφαρμογή του Άρθρου 12.

6. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι προαναφερόμενες αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις οι οποίες προέκυψαν από τις διαπραγματεύσεις θα συμβάλλουν στην οριστική εδραίωση σχέσεων ειρήνης και καλής γειτονίας στην περιοχή, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993).

ΜΕΡΟΣ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 9

1. Τα Μέρη συμφωνούν ότι η στρατηγική τους συνεργασία θα επεκταθεί σε όλους τους τομείς όπως η γεωργία, η πολιτική προστασία, η άμυνα, η οικονομία, η ενέργεια, το περιβάλλον, η βιομηχανία, οι υποδομές, οι επενδύσεις, οι πολιτικές σχέσεις, ο τουρισμός, το εμπόριο, η διασυνοριακή συνεργασία και οι μεταφορές. Αυτή η στρατηγική συνεργασία θα αφορά όχι μόνον τους τομείς που περιλαμβάνονται στην παρούσα Συμφωνία αλλά επίσης και εκείνους που μπορεί στο μέλλον να κριθούν επωφελείς και απαραίτητοι σε αμφότερες τις χώρες. Όλοι αυτοί οι τομείς πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα συνεκτικό Σχέδιο Δράσης, κατά την πορεία ανάπτυξης των διμερών σχέσεων.
2. Τα υφιστάμενα ΜΟΕ θα ενσωματωθούν στο προαναφερόμενο Σχέδιο Δράσης. Το τελευταίο θα στοχεύει στην εφαρμογή των προβλέψεων αυτού του τμήματος της Συμφωνίας. Το Σχέδιο Δράσης θα εμπλουτίζεται και θα αναπτύσσεται συνεχώς.

ΑΡΘΡΟ 10

Από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας :

1. το Πρώτο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :

α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Δεύτερου Μέρους σε Πρεσβεία και

β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Μπίτολα του Δεύτερου Μέρους σε Γενικό Προξενείο και

2. το Δεύτερο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :

α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Πρώτου Μέρους σε Πρεσβεία και

β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Θεσσαλονίκη του Πρώτου Μέρους σε Γενικό Προξενείο.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ FORA

ΑΡΘΡΟ 11

Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά, διμερώς, και στο πλαίσιο περιφερειακών Οργανισμών και πρωτοβουλιών με σκοπό να διασφαλιστεί η εξέλιξη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε μια περιοχή ειρήνης, ανάπτυξης και ευημερίας για τους λαούς της. Θα προάγουν και θα συνεργάζονται στη διαμόρφωση συνεργειών σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και, *inter alia*, στην αμοιβαία υποστήριξη υποψηφιοτήτων σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, ο ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 12

1. Τα Μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν και να αναπτύξουν περαιτέρω τις διμερείς πολιτικές τους σχέσεις μέσω τακτικών επισκέψεων, συναντήσεων και διαβουλεύσεων σε υψηλά πολιτικά και διπλωματικά επίπεδα.
2. Τα Μέρη θα θεσπίσουν Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας (ΑΣΣ) των Κυβερνήσεών τους, με επικεφαλής τους Πρωθυπουργούς τους.
3. Το ΑΣΣ θα συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και θα είναι το αρμόδιο όργανο για τη σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης. Το ΑΣΣ θα λαμβάνει αποφάσεις και θα προωθεί δράσεις και μέτρα για τη βελτίωση και την αναβάθμιση της διμερούς συνεργασίας μεταξύ των Μερών και θα αντιμετωπίζει όλα τα ζητήματα που τυχόν προκύψουν κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης, με στόχο την επίλυσή τους.
4. Τα Μέρη είναι πεπεισμένα ότι η ανάπτυξη και η ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ των πολιτών (people-to-people) είναι απαραίτητες για την οικοδόμηση φιλίας, συνεργασίας και σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των Μερών και των λαών τους.

Θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές και συναντήσεις μεταξύ των πολιτών τους σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα.

5. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών τους, καθώς και των θεσμών και των τοπικών αρχών, περιλαμβανομένων των συνεργατικών δράσεων και ανταλλαγών των νέων και των φοιτητών, με στόχο την ανάπτυξη καλύτερης κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών τους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 13

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός ότι το δεύτερο Συμβαλλόμενο Μέρος είναι περίκλειστο κράτος, τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις σχετικές προβλέψεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας που θα έχουν και πρακτική εφαρμογή αλλά θα εφαρμόζονται και όταν θα συνομολογούνται συμφωνίες που αναφέρονται στο Άρθρο 18 της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 14

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη δεσμεύονται να αναπτύξουν περαιτέρω την οικονομική συνεργασία τους σε όλους τους τομείς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενδυνάμωση, αύξηση και εμπάθυνση της διμερούς τους συνεργασίας στους τομείς της γεωργίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, του τουρισμού, του εμπορίου και των μεταφορών. Για να επιτύχουν αυτόν τον στόχο, τα Μέρη θα εκμεταλλεύονται και θα αξιοποιούν τα υφιστάμενα ΜΟΕ, τα οποία αποτελούν μία αμοιβαίως επωφελή πλατφόρμα, η οποία θα μετεξελιχθεί σε Σχέδιο Δράσης.
2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν αμοιβαίες επενδύσεις και θα λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική προστασία τους, περιλαμβανομένων μέτρων κατά της υπερβολικής γραφειοκρατίας και κατά θεσμικών, διοικητικών και φορολογικών εμποδίων. Τα Μέρη δεσμεύονται να προσδώσουν ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία μεταξύ εκατέρωθεν εταιρειών, επιχειρήσεων και βιομηχανιών.
3. Τα Μέρη δεν θα επιβάλλουν προσκόμματα στη μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών μεταξύ των εδαφών τους ή διαμέσου του εδάφους καθενός από τα Μέρη προς το έδαφος του άλλου. Τα Μέρη θα συνεργάζονται για τη διευκόλυνση των ως άνω μετακινήσεων, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο.
4. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα ενισχύσουν τη συνεργασία τους όσον αφορά στην ενέργεια, ιδίως δια της κατασκευής, συντήρησης και χρήσης διασυνδεδεμένων αγωγών φυσικού αερίου και πετρελαίου (υφιστάμενων, υπό κατασκευή και

σχεδιαζόμενων) και όσον αφορά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, περιλαμβανομένων των φωτοβολταϊκών, της αιολικής και της υδρο-ηλεκτρικής ενέργειας. Πιθανά εκκρεμή ζητήματα θα αντιμετωπισθούν χωρίς καθυστέρηση, με τη σύναψη αμοιβαίως επωφελών διακανονισμών λαμβάνοντας σοβαρά υπ' όψιν την Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική και το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Το Πρώτο Μέρος θα διευκολύνει το Δεύτερο με κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

5. Τα Μέρη θα προωθούν, θα επεκτείνουν και θα βελτιώνουν συνέργειες στους τομείς των υποδομών και των μεταφορών, καθώς και, στη βάση της αμοιβαιότητας, στους τομείς των οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, αεροπορικών και επικοινωνιακών διασυνδέσεων, αξιοποιώντας τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες και πρακτικές. Θα διευκολύνουν, επίσης, τη μεταξύ τους διαμετακόμιση αγαθών, φορτίων και προϊόντων μέσω των υποδομών, περιλαμβανομένων των λιμένων και των αερολιμένων στο έδαφος καθενός εκ των Μερών. Τα Μέρη θα τηρούν τους διεθνείς κανόνες και κανονισμούς αναφορικά με τη διαμετακόμιση, τις τηλεπικοινωνίες, τα σήματα και τους κωδικούς. Το Πρώτο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως μέλος στην ΕΕ και σε άλλα διεθνή όργανα. Το Δεύτερο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως μέλος σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς στους οποίους μετέχει κατά τη χρονική στιγμή της έναρξης ισχύος της Συμφωνίας αυτής, καθώς και από την ιδιότητά του ως υποψήφιο προς ένταξη στην ΕΕ, σε συνέχεια της προτεινόμενης ένταξής του σε αυτήν.
6. Τα Μέρη θα επιδιώξουν τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων διασυνοριακών σημείων διέλευσης, όπως απαιτείται από τη ροή των μετακινήσεων και θα επιδιώξουν να κατασκευάσουν νέα διασυνοριακά σημεία διέλευσης με στόχο την ενίσχυση των μεταξύ τους τουριστικών και εμπορικών ροών.
7. Τα Μέρη θα λάβουν μέτρα για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του φυσικού ενδιαιτήματος στα διασυνοριακά ύδατα και τον περιβάλλοντα χώρο και θα συνεργάζονται στην προσπάθεια μείωσης και εξάλειψης κάθε είδους μόλυνσης. Τα Μέρη θα επιδιώκουν να αναπτύξουν και να εναρμονίζουν στρατηγικές και προγράμματα για την περιφερειακή και τη διεθνή συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.
8. Τα Μέρη θα ενισχύουν τη διεύρυνση των τουριστικών ανταλλαγών και την ανάπτυξη της συνεργασίας τους στους τομείς του εναλλακτικού τουρισμού, περιλαμβανομένου του πολιτιστικού, θρησκευτικού, εκπαιδευτικού, ιατρικού και αθλητικού τουρισμού και θα συνεργάζονται για τη βελτίωση και την προώθηση των επαγγελματικών και τουριστικών ταξιδίων μεταξύ τους.
9. Τα Μέρη θα θεσπίσουν μία Κοινή Υπουργική Επιτροπή (ΚΥΕ) για να αποκτήσουν την καλύτερη δυνατή συνεργασία στους ανωτέρω τομείς της οικονομικής εταιρικής

σχέσης, περιλαμβανομένης της οργάνωσης μεικτών επιχειρηματικών fora. Η εν λόγω Επιτροπή, που θα συνέρχεται μία φορά το χρόνο τουλάχιστον, θα καθοδηγεί την πορεία της διμερούς συνεργασίας, τη συνολική εφαρμογή των σχετικών τομεακών δράσεων, συμφωνιών, πρωτοκόλλων και συμβατικών πλαισίων, καθώς και όλες τις σχετικές μελλοντικές συμφωνίες. Τα Μέρη ενθαρρύνουν τη στενότερη δυνατή επικοινωνία μεταξύ των Εμπορικών Επιμελητηρίων τους.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 15

Στην εποχή της νέας βιομηχανικής επανάστασης και της δεύτερης εποχής των μηχανών, η εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ Κρατών και κοινωνιών είναι απαραίτητη τώρα πιο πολύ από ποτέ, ιδιαιτέρως όσον αφορά σε κοινωνικές δραστηριότητες, τεχνολογίες και πολιτισμό, τόσο υπό τη στενή όσο και υπό την ευρεία έννοια. Στο πλαίσιο αυτό:

1. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα βελτιώσουν την επιστημονική, τεχνολογική και τεχνική συνεργασία τους, καθώς και τη συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Θα εντατικοποιήσουν τις ανταλλαγές πληροφοριών και επιστημονικών και τεχνικών αρχείων και θα επιδιώκουν να βελτιώσουν την αμοιβαία πρόσβαση σε επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα, αρχεία, βιβλιοθήκες και παρόμοια ιδρύματα. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν πρωτοβουλίες επιστημονικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθώς και ιδιωτών που στοχεύουν στη βελτίωση της συνεργασίας και στις ανταλλαγές στους τομείς των επιστημών, της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης.
2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν εκδηλώσεις, καθώς και επιστημονικά και εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία θα συμμετέχουν μέλη των επιστημονικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων τους. Θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν επίσης τη σύγκληση διμερών και διεθνών συνεδρίων σε αυτούς τους τομείς.
3. Τα Μέρη αποδίδουν μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη της έρευνας επί των νέων τεχνολογιών και στην εφαρμογή και χρήση τους, περιλαμβανομένης της ψηφιακής τεχνολογίας και της νανοτεχνολογίας, κατά τρόπο που σέβεται το περιβάλλον και που αναβαθμίζει τις ικανότητες, δυνατότητες και γενικότερη ευημερία των πολιτών. Προς αυτόν τον στόχο θα αναπτύξουν τη συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών τους κέντρων, μεταξύ των ερευνητών τους και μεταξύ των ακαδημαϊκών θεσμικών συστημάτων τους.
4. Τα Μέρη θα δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτιστικών σχέσεων μεταξύ των δύο Κρατών, τις κοινωνίες τους και τις κοινωνικές τους ομάδες, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις τέχνες, το χορό, τον κινηματογράφο, τη μουσική

και το θέατρο. Υπό αυτό το πρίσμα, ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στον αθλητισμό. Θα πρέπει να προωθηθεί η διμερής συνεργασία στον τομέα της υγείας, περιλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 16

1. Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον αγώνα κατά του οργανωμένου και διασυνοριακού εγκλήματος, της τρομοκρατίας, των οικονομικών εγκλημάτων, ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά το έγκλημα που συνδέεται με την παράνομη διακίνηση ή/και εκμετάλλευση ανθρώπων τα εγκλήματα που συνδέονται με την παραγωγή, παράνομη διακίνηση ή/και εμπορία ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών την παράνομη εισαγωγή, εξαγωγή και μεταβίβαση της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών τα αδικήματα που αφορούν τις μεταφορές της πολιτικής αεροπορίας και το έγκλημα που συνδέεται με την πλαστογραφία ή/και λαθρεμπορία σιγαρέττων, οιοπνεύματος ή καυσίμων.
2. Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον τομέα πολιτικής προστασίας, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και στην ανακούφιση από τις συνέπειες των καταστροφών. Έκαστο Μέρος μπορεί να κάνει χρήση της ειδικής εκπαίδευσης και εμπειρογνωμοσύνης του άλλου Μέρους και οποτεδήποτε είναι αναγκαίο και δυνατόν κάθε Μέρος θα παράσχει στο άλλο την ειδική υποδομή του, ειδικότερα στην πυρόσβεση. Τα Μέρη δύνανται να εξετάσουν την ίδρυση σχετικού μηχανισμού για συνδρομή στην εφαρμογή του παρόντος Άρθρου.

ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 17

Τα Μέρη θα ενισχύσουν και θα επεκτείνουν την συνεργασία τους στον τομέα της Άμυνας, μέσω, μεταξύ άλλων, συχνών εκατέρωθεν επισκέψεων και επαφών της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των ενόπλων δυνάμεών τους, την κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και οικοδόμησης ικανοτήτων, την συνεργασία στους τομείς της παραγωγής, ενημέρωσης και κοινών στρατιωτικών ασκήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εκπαίδευση προσωπικού την οποία τα Μέρη θα μπορούσαν να παράσχουν το ένα στο άλλο.

ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 18

1. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα κατευθύνονται στις σχέσεις τους από τις διατάξεις των παρακάτω διμερών συμφωνιών που είχαν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους στις 18 Ιουνίου 1959:
 - α) Τη συμφωνία περί αμοιβαίων δικαστικών σχέσεων,
 - β) Την συμφωνία για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και
 - γ) Την συμφωνία περί ζητημάτων υδρο-οικονομίας.
2. Τα Μέρη συμφωνούν ότι, από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, όλα τα διεθνή κείμενα που δεσμεύουν διμερώς τα Μέρη θα παραμείνουν σε ισχύ, εκτός εάν καταργούνται ειδικά από την παρούσα Συμφωνία.
3. Τα Μέρη θα διαβουλευθούν μεταξύ τους προκειμένου να εντοπίσουν άλλες συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους οι οποίες θα θεωρηθούν κατάλληλες για εφαρμογή στις αμοιβαίες τους σχέσεις.
4. Τα Μέρη δεσμεύονται να διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες σύναψης πρόσθετων διμερών συμφωνιών αναγκαίων σε σχέση με τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 19

1. Τα Μέρη θα επιλύουν κάθε διαφορά αποκλειστικά με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
2. Σε περίπτωση που το ένα Μέρος θεωρεί ότι το άλλο Μέρος δεν δρα σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας Συμφωνίας, το Μέρος αυτό θα γνωστοποιήσει κατ' αρχάς στο άλλο Μέρος τις ανησυχίες του και θα αναζητήσει μία λύση μέσω διαπραγματεύσεων. Εάν τα Μέρη δεν μπορέσουν να επιλύσουν το ζήτημα διμερώς, μπορεί να συμφωνήσουν να ζητήσουν από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να κάνει χρήση των καλών υπηρεσιών του για την επίλυση του ζητήματος.
3. Οποιαδήποτε διαφορά προκύψει μεταξύ των Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και δεν έχει επιλυθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που αναφέρονται στο Άρθρο 19(2), μπορεί να υποβληθεί στο Διεθνές Δικαστήριο. Τα Μέρη πρέπει πρώτα να προσπαθήσουν να συμφωνήσουν σε κοινή υποβολή στο εν λόγω Δικαστήριο κάθε τέτοιας διαφοράς. Ωστόσο, εάν δεν έχει

επιτευχθεί συμφωνία μετά την παρέλευση εξαμήνου ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος όπως τα Μέρη αμοιβαία θα συμφωνήσουν, τότε κάθε τέτοιου είδους διαφορά δύναται να υποβληθεί από οποιοδήποτε από τα Μέρη μονομερώς.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 20

1. Η παρούσα Συμφωνία θα υπογραφεί από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δυο Μερών.
2. Η παρούσα Συμφωνία υπόκειται σε κύρωση, σύμφωνα με την αλληλουχία της διαδικασίας που περιγράφεται στο Άρθρο 1(4).
3. Από της ολοκλήρωσης των αναγκαίων εσωτερικών νομικών διαδικασιών για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας όπως περιγράφεται στο Άρθρο 1, τα Μέρη, εντός δυο εβδομάδων και γραπτά, θα ενημερώσουν το ένα το άλλο. Η παρούσα Συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία παραλαβής της τελευταίας γνωστοποίησης από το εν λόγω Μέρος.
4. Το Άρθρο 8(5) θα εφαρμόζεται προσωρινά, εκκρεμούσης της θέσης σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας. Εάν η Συμφωνία δεν τεθεί σε ισχύ, τούτη, στο σύνολό της και ως προς τις διατάξεις της ξεχωριστά, δεν θα έχει περαιτέρω ισχύ ή εφαρμογή, προσωρινή ή άλλη, και δεν θα δεσμεύει οποιοδήποτε από τα Μέρη με οποιοδήποτε τρόπο.
5. Η διαφορά και τα εναπομείναντα θέματα που αναφέρονται στις αποφάσεις 817(1993) και 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας θα θεωρούνται ότι έχουν επιλυθεί από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας.
6. Το συντομότερο δυνατόν από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη ή ένα από τα Μέρη θα ενημερώσουν το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας θέσης της σε ισχύ, για την εφαρμογή της στα Ηνωμένα Έθνη.
7. Η παρούσα Συμφωνία δεν στρέφεται εναντίον οποιοδήποτε άλλου Κράτους, οντότητας ή προσώπου. Δεν παραβιάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες που ήδη ισχύουν και που τα Μέρη έχουν συνάψει με άλλα Κράτη ή διεθνείς Οργανισμούς.
8. Το Πρώτο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από την συμμετοχή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμετοχή του σε άλλους διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς, καθώς και από άλλα διεθνή κείμενα. Ομοίως, το Δεύτερο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν

από την συμμετοχή του σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, στην συνέχεια της προτεινόμενης ένταξής του σε αυτήν.

9. Οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας θα παραμείνουν σε ισχύ για αόριστο χρονικό διάστημα και είναι αμετάκλητες. Δεν επιτρέπεται καμία τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας που περιέχεται στο Άρθρο 1(3) και στο Άρθρο 1(4).
10. Η παρούσα Συμφωνία θα πρωτοκολληθεί στην Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών κατ' εφαρμογή του Άρθρου 102 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών μόλις τεθεί σε ισχύ.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ τα Μέρη, μέσω των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τους, υπέγραψαν τρία αντίγραφα της παρούσας Τελικής Συμφωνίας στην Αγγλική γλώσσα.

Ο Εκπρόσωπος του Πρώτου Μέρους Ο Εκπρόσωπος του Δεύτερου Μέρους

Παρέστη ως μάρτυρας, σύμφωνα με τις αποφάσεις 817(1993) και 845(1993).

Ο MATTHEW NIMETZ

Έγινε στ..... την